

Nec occasione a decimationis antiquæ (licet in feudum decimæ sint concessæ) sunt decimæ novalium usurpandæ, cum in talibus non sit extendenda licentia, sed potius b restringenda.

C A P. XXVI.

Sine deductione feminis, & sumptuum debent dominus, & colonus decimam solvere, & non cui voluerint Ecclesiæ, vel pauperibus, sed Ecclesiæ, cui debentur: nec ab hoc excusantur proper malitiam Clericorum.

Idem eidem. (an. 1210. Roma in Pedemontium.)

Tua nobis Fraternitas intimavit e, quod quidam Laici decimas d Ecclesiæ, & Clericis tuis, perversis machinationibus subtrahere moluntur. Quidam enim ex eis semen, & sumptus, qui sunt in agricultura, dicunt primi tūs deducendos, & de residuo impendendam decimam asseruant. Alii vero de portione fructuum, quam a colonis accipiunt, partem decimæ separantes, eam capellis suis, aut aliis Clericis, aut etiam pauperibus conferunt, vel in usus alios pro sua voluntate convertunt. Nonnulli etiam vitam Clericorum tanquam abominabilem detestantes, decimas eis ob hoc subtrahere non verentur: [& infra. 1] Verum si ad Deum (a quo cuncta bona procedunt) assertores hujusmodi debitum respectum haberent, jus Ecclesiasticum diminuere non contenderent, nec decimas (qua tributa sunt e gentium animalium) præsumerent detinere. Cum enim Deus e, cuius est terra, & plenitudo ejus, orbis terrarum, & universi, qui habitant in eo, deterioris conditio nis esse non debeat, quam dominus temporalis, cuius statutum de terris, quas exhibet aliis excolendas, non quidem deductis sumptibus, aut semine separato, necessario cum integritate per solvit: nimis profecto videtur ini quum, si decimæ, quas Deus in signum universalis domini sibi reddi præcepit, suas esse decimas, & primicias asseverans, occasione præmissa, vel excoxitata magis fraude diminui valeant, cum Deo debita sit solutio decimarum, in tantum, ut ad eas Clericis exhibendas, quibus eas ipse pro suo cultu concessit, Laici si moniti reddere f non uerint, Ecclesiastica sunt g distinctione b cogendi. Et cum de cunctis omnino proventibus decimæ sint reddendæ, sicut colonus de parte fructuum, qua sibi remanet ratio ne culture: sic & dominus de portione, quam percipit ratione terræ, decimam reddere sine diminutione tenetur. Prætextu vero nequitia Clericorum, nequeunt eas (nisi quibus ex mandato divino debentur) pro suo arbitrio erogare: cum nulli sit licitum aliena cuiquam concedere præter Domini voluntatem: [& infra. 2] Quoniam igitur pati nolumus, ut Ecclesiæ, & Clericorum jura præsumptione qualibet minuantur: mandamus, quatenus omnes, qui ratione personarum, aut etiam prædiorum decimas Ecclesiæ, & Clericis tuæ dioecesis exhibere tenentur, ad eas cum integritate reddendas appellatione b remota compellas.

[1 Quidam insuper afferentes se possessiones, & omnia jura suum omni honore atque districtu per imperiale concessionem adeptos, decimas sub his generalitate detinere præsumunt: occasione præterea veteris decimationis, quam afferunt sibi confessi, aliqui decimas novalium sibi non metunt usurpare.]

[2 Quanquam per solicitudinem pastoralis officii sunt a sua nequitia coercendi, & cum de cunctis omnino proventibus decime

a Vid. deci. Capell. Tolos. 440. b vid. l. cum quidam cum vulgari ff. liber. & postsum. c Cap. 2. eod. tit. in 3. compil.

d In recent. impressio, decimas Ecclesiæ a Clericis tuis, & c. sed nos ex antiqua exemplar. Greg. repositum, ut est impressum, quam lectionem agnivit Hostiens. e Psal. 23. f solvere. g sint. h vid. Conc. Trid. Sess. 25. de reform. c. 12. adde Conc. Matis. 2. c. 5. & Synodus Ticinensem. §. in sacris. vid. hic Henrici cum Borch.

sint reddendæ: sicut colonus de parte fructuum, qua sibi remanet deratione cultura, sic & dominus de portione, quam perciperit de ratione terræ, decimam reddere sine diminutione tenetur.]

C A P. XXVII.

Privilegium super decimis non solvendis Ecclesiastico perso na concessum novalia comprehendit. h. d. secundum intellectum, qui placet Panorm.

Idem Abbatissanæ a Columba Senonæ. (an. 1210.)

E X parte b tua: [& infra. 1] Cum igitur tibi, quod majus est, sit concessum, ut videlicet decimas de laboribus terra paroeciarum tuarum cum integritate percipias, de novalibus eas exigere satis potes: quia ubi majus conceditur, minus concessum esse videtur.

[1 Fuit propositum coram nobis, quod cum tibi de laboribus terra paroeciarum tuarum Ecclesiæ, acut afferis, sit indulsum decimas cum integritate percipere, dignaremus misericorditer indulgere, ut de terris, que infra paroecias tuas novitas rediguntur ad culturam, de indulgentia nostra exigendi decimas facultatem haberes.]

C A P. XXVIII.

Negociator de lucro decimam solvit deductis expensis, quas facit de pecunia decimata: expensæ vero, qua sunt probabendis fructibus, non deducuntur, & de fructibus solvitur decima, etiam non deductis expensis factis pro restauratione.

Idem Heliæ. Episcopo. (an. 1210.)

P Astoralis e offici, &c. (& inf. 1) Explicari postulasti, utrum quis possit de molendinis, & piscariis necessariis expensas deducere, priusquam solvat decimas ex eisdem, sicut est in negotiatione concessionis: Ad quod respondemus, quod licet circa res acquisitas, vel factas de pecunia decimata, cum ipse venduntur, credamus deducendas expensas, & de residuo, quasi de luto decimas persolvendas, ut si vendatur domus, ager, vinea, clibanus, molendinum, grex, aut qualibet merces: expensas tamen, qua sunt pro fructibus percipiendis, ex illis, de quibus fructus proveniunt, non credimus deducendas, etiam si fuerint decimatae: quoniam salva decima, fructus efficiuntur eorum, qui faciunt ipsas expensas. Fructus autem ipsos d alienari posse non credimus, nisi cum onere decimarum. Nec pro restaurando detrimento quarumlibet rerum, ex quibus decimæ persolvuntur, credimus deducendas expensas, de proventibus decimandis: quia penes dominum res permanent restauratae: ut si pars aliqua moriarum armenti, deterioretur vinea, portio mercis deperire, vel totus clibanus destruktur.

C A P. XXIX.

Qui præscribit decimas in aliena paroecia, si ibi insur gunt novalia, ipsorum decimas non habebit.

Idem.

C um e contingat interdum in tua dioecesi: [& inf. 1] Cum in quibusdam paroeciis ad quasdam Ecclesiæ, vel personas Ecclesiasticas ab antiquo pertineat perceptio decimarum, & de novo hanc novalia in eisdem, queris a nobis, ad quam hujusmodi novalium decima incipiat pertinere? Unde inquisit. t. t. respondit quod cum perceptio decimarum ad paroeciales Ecclesiæ de jure communi pertineat, decimæ novalium, qua sunt in paroeciis earundem, ad ipsas proculdubio pertinere noscuntur, nisi ab his, qui alias percipiunt f decimas, rationabilis causa ostendatur g, per quam appareat, novalium ad eos decimas pertinere.

[1 Pre-

a Sanctæ Columbanæ. al. Sancti Columbani. b C. 5. eod. tit. in 3. comp. & faciunt tradita per Jaf. in l. i. de transact. c C. 4. eod. tit. in 3. comp. vid. Turrc. in c. revertimini. 16. q. 1. d Itlos. e Cap. 1. eod. tit. in 4. compil. vid. Covarr. l. 1. var. resol. c. 17. circa fin. f accipiunt. g vid. l. non omn. per Barr. ff. de legibus.

[1 Præterea requisisti, cum aliqua prædia, de quibus Ecclesiæ, aut personis Ecclesiasticis decimæ solvabantur, ad fratres Cisterciens. ordinis donationis, vel emptionis, aut also titulo de voluntur, an iidem fratres de talibus prædiis ipsiæ Ecclesiæ, vel personis decimas solvere teneantur. Super quo tale datum responsum, quod cum prædictis fratribus a sed. Apost. sit indulsum, ut de laboribus suis, quos proprii manibus, aut sumptibus excolunt, decimas nulli prorsus solvere teneantur, de prædiis taliter acquisitis Ecclesiæ, vel personis Ecclesiasticis decimas solvere non teneantur, dummodo propriis manibus eoru . , aut sumptibus excoluntur.]

C A P. XXX.

Decima omnium fructuum prædiæ debetur ei, qui decimas ibi prescripsit, sed ad aliud prædiū prescriptio non exten ditur.

Idem Innoc. III. Episcopo Beluacen. (an. 1210.)

C Um in tua a dioecesi quedam monasteria, & conven tuales Ecclesiæ in multis paroeciis majores decimas percipient & minutæ, de quibusdam fructibus annuatim percepitis non fuerunt decimæ persolutæ: [& infra. 1] Respondemus, quod si fructus prædicti de illa terra pro ventiunt, de qua monasteria, vel conventuales Ecclesiæ aliquos percipient ratione decimatum proveatus: eis proculdubio decimæ fructum debentur eorum, cum ipsiæ terra illa ab antiquo fuerit decimalis, & non debeat una eademque Ecclesiæ b diverso jure censerri: alioquin paroecialibus Ecclesiæ exsolvantur, ad quas de jure communis spectat c perceptio decimarum.

[1 Quæsiuisti per sed. Apost. edoceri, utrum decimæ fructuum prædiorum ad paroeciales Ecclesiæ, que nec minores recipiunt, nec miseras, an ad monasteria, & illas conventuales, qua decimas alias percipiunt ab antiquo, debeant pertinere.]

C A P. XXXI.

Laici Ecclesiæ, vel decimas donare non possunt, etiam si sunt Reges: nec ex eorum titulo præstatur causa præscribendi.

Idem Vesprimen. d Episcopo. (an. 1210.

in Hungarian.)

D Udum e adversus fratres Hierosolymitanos Hospitalis sancti Stephani, te proponente in nostra præsentia quæstionem, quod ipsi decimas de laboribus rusticorum suorum Vesprimen. Ecclesiæ debitas non permitterent tibi solvi. [& infra. 1] Comparentibus igitur te, ac ipsiæ statuto termino coram nobis, G. Presbyterum Cardin. tibi, & eis concessimus auditorem, coram quo decimas terrarum, qua per rusticos f Hospitalis Vesprimen. dicec. excoluntur, & de Chirographo g, & de Novulariis Ecclesiæ, qua per ipsos Hospitalarios detinentur, intentione tua de jure communi fundata, petisti. Prior autem Hospitalis in prædictis decimis, & Ecclesiæ præscriptionem allegans, proposuit se non teneri tibi super his respondere: quod cum per auditorem ad nostram audientiam pervenisset, mandavimus, quod idem Prior præscriptionis titulum, quem allegavit, probaret: qui B. Regis, ac Reginæ Hungariae privilegia exhibuit, qui Ecclesiæ sancti Stephani, ad quam dicta Ecclesiæ cum eisdem decimis pertinebant, in perpetuam eleemosynam hospitali donationis titulo conesserunt, confirmationis Clementis Papæ præ. nost. scriptum exhibens, per quod probare volebat, concessionem prædictam plenum habere vigorem: [& infra. 2] Ceterum ex parte tua fuit propositum, quod in decimis, & Ecclesiæ a Rege, & Re-

Domini prædiorum cogi posint, ut prædia dent colenda talibus, a quibus sine contradictione Ecclesiæ possit decimas consequi. h. d. usque ad §. Ille.

Idem in Concilio generali. e (an. 1216.) IN aliquibus regionibus f quædam permixta sunt gentes, quæ secundum suos ritus decimas de more non solvunt, quamvis censeantur nomine Christiano: his non nulli domini prædiorum ea tribunt excolenda, ut decimis fraudantes Ecclesiæ, maiores inde redditus assequantur. Volentes igitur super his Ecclesiæ indemnitibus providere, statuimus, ut ipsi domini g talibus personis & taliter sua prædia excolenda committant, quod absque contradictione Ecclesiæ decimas cum integritate perfol vant, & ad id, si necesse fuerit, per censuram Ecclesiasticam compellantur.

Ille §. propter sui brevitatem non summatur. Ille quippe decimæ necessario solvendæ sunt, quæ debentur ex lege divina, vel loci consuetudine approbata.

C A P. XXXII.

Prius solvendæ sunt decimæ, quam census seu tributa: & si prius illa solvuntur, postea decimari debent.

F f 2 Idem

a Cap. 2. eod. tit. in 4. compil. An minute decimæ necessario solvi debeant, B. Thom. 2. 2. q. 87. art. 2. ad 3. arg. b al. ita: una esdemque res, &c. c pertinet. d Vesprimen. al. Vesprimen. e Cap. 3. eod. tit. in 4. compil. vid. Oldrad. conf. 1. vid. Govarr. l. 1. var. res. 17. f In omnibus manuscr. ita: qua per rusticos in Vesprimeniæ dioecesi excoluntur. g Siropha al. Ciroga, al. Sirogan. al. Ciroga.

gina donatis, præscriptionem non poterat opponere pars adversa, quæ nec a donatione ipsorum initium habere poterat, nec a confirmatione præfata tantum effuxit temporis, quod possit præscriptio confirmari, & sic donationis Regis, & Reginæ allegatus titulus nullus erat, cum factilegii crimen incurrat, qui Ecclesiæ, vel Ecclesiasticum aliquid a de manu receperit b laicali. (& infra. 3) Nos igitur cum donatores prædicti conferre non potuerint alii, qua ipsi de jure non poterant possidere, & per confirmationem prædicti Clementis super Ecclesia sancti S. Hospitali cum decimis, & aliis pertinentibus ad se factam, etiam si authenticum d appareret, juri episcopalibus nullatenus derogetur: factienter impedit, quo minus decimas percipias memoratas, & pacifice possideas in futurum.

[1 Eos citavimus, præfigentes eis terminum Concilium generale, quo cum instrumentis, & rationibus suis nostro se conspectu presentarent, tibi respondere parati .]

[2 Et afferens nibilominus ipsam a fel. record. Lucio PP. præd. nost. postmodum confirmatam.]

[3 Unde si contingat Licum in donatione Ecclesiæ talibus verbis uti: Do tibi Ecclesiæ talis: nibil aliud concedere intelligitur, nisi jus patronatus tantum, quod habet in ipsa Ecclesia S. Stephani cum omnibus decimis & Ecclesiæ, & aliis, quæ ad eandem pertinent, confirmet, jus Episcopale non tollitur, cum illo nil exprimatur ibidem, sed tantum debita decimæ portio in parochia S. Stephani collatarum, secundum terræ consuetudinem eisdem Hospitalariis reservetur. Præfertim cum petitæ decimæ a te in parochia S. Stephani non consistant, quod de plano confessæ est pars adversa. Contra vero fuit a parte altera replicatum, quod cum spatio XXX. annorum tacueris, juri tuo tacite renunciæ videris, sed hoc pars tua visæ est repellere, al legando quod XXX. annorum taciturnitas non in jure communi, sed in privilegiis noscitur obtinere: unde jure communi quod habet Episcopus in decimis, vel Ecclesiæ sua dioeces. non nisi XL. annorum taciturnitate privatur.]

C A P. XXXIII.

Domini prædiorum cogi posint, ut prædia dent colenda talibus, a quibus sine contradictione Ecclesiæ possit decimas consequi.

Idem in Concilio generali. e (an. 1216.)

IN aliquibus regionibus f quædam permixta sunt gentes, quæ secundum suos ritus decimas de more non solvunt, quamvis censeantur nomine Christiano: his non nulli domini prædiorum ea tribunt excolenda, ut decimis fraudantes Ecclesiæ, maiores inde redditus assequantur. Volentes igitur super his Ecclesiæ indemnitibus providere, statuimus, ut ipsi domini g talibus personis & taliter sua prædia excolenda committant, quod absque contradictione Ecclesiæ decimas cum integritate perfol vant, & ad id, si necesse fuerit, per censuram Ecclesiasticam compellantur.

Ille §. propter sui brevitatem non summatur.

Ille quippe decimæ necessario solvendæ sunt, quæ debentur ex lege divina, vel loci consuetudine approbata.

C A P. XXXIV.

Prius solvendæ sunt decimæ, quam census seu tributa: & si prius illa solvuntur, postea decimari debent.

F f 2 Idem

a al. aliquod. b recuperet. c ase, in recentioribus, sed in antiquis. ad se, habetur: id est, ad Ecclesiam S. Stephani. d authenticæ, in recentioribus: sed in antiquis authenticæ legitur. e Innoc. III. in Conc. gener. Lat. cap. 53. f C. 5. eod. tit. in 4. compil. g 11 Cod. Barb. ita; ut ipsi dominij de cetero, talibus, &c.

Cum non sit in homine, quid b semen serenti respondeat, quoniam juxta verbum Apostoli: Neque qui plantat, est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat Deus: ipsum quidem de mortificato semine plurimum fructum afferit, nimis avara quidam in decimis defraudare nituntur, census, & tributa, que interdum indecimata prætereunt, de frugibus primitus deducentes. Cum autem in signum universalis dominii, quasi quodam titulo speciali, sibi Dominus decimas reservaverit: nos & Ecclesiarum dispensis, & animarum periculis obviare volentes, statuimus, ut in prærogativam dominii generalis exactionem tributorum, & censuum præcedat solutio decimarum, vel saltem hi, ad quos census, vel tributa indecimata pervenerint (quoniam res cum onere suo transit) ea per censum Ecclesiast. decimam cogantur Ecclesiis, quibus de jure debentur.

C A P. XXXIV.

Cistercienses, Templarii, & Hospitalarii de fructibus possessionum, quas acquisierunt post Concilium generale, de quo hic, decimas solvere tenentur, si de illis possessionibus prius solvabantur decimas.

Idem in eodem. [Concil. gener.] d

Nuper Abbates & Cisterciens. ordinis in generali Concilio f congregati ad communionem nostram provide statuerunt, ne de cætero fratres ipsius ordinis emant possessiones, de quibus decimæ debeant Ecclesiis, nisi forte pro monasteriis noviter fundandis. Et si tales possessiones eis fuerint pia fidelium devotione collatae, aut emptæ pro monasteriis de novo fundandis, committantur aliis excelandæ, a quibus Ecclesiæ decimæ persolvantur. Ne occasione privilegiorum suorum Ecclesia ulterius prægravetur, decernimus, ut de alienis terris, & amodo acquirendis, etiam si eas propriis manibus, aut sumptibus excollunt, decimas persolvant Ecclesiis, quibus ratione prediorum antea solvabantur, nisi cum ipsis Ecclesiis aliter duixerint componendum. Et hoc ipsum ad alios regulares, qui gaudent similibus privilegiis, extendi volumus, & mandamus: ut Ecclesiarum Prælati promptiores, & efficaciores existant ad exhibendam eis de suis malefactis justitiae complementum, eorumque privilegia diligenter, & perfectius studeant observare.

C A P. XXXV.

Breve est, & ideo non summatur.

Gregorius IX. (an. 1235.)

Interdicimus universis personis Ecclesiasticis, ut decimas detentas a Laicis ad alienas Ecclesias pertinentes in pignus recipere ab eisdem Laicis non præsumant.

T I T U L U S XXXI.
D E R E G U L A R I B U S G, E T T R A N S E U N -
T I B U S A D R E L I G I O N E M.

C A P. I.

Non potest quis ad religionem admitti nisi volens, & in etate idoneus.

Ex Concilio Moguntino.

Nullus tondeatur h, nisi in legitima etate, & spontanea voluntate.

a C. 54. & c. 6. eod. tit. in 4. compil. b quod. i. Corinth. 3. c Hanc periodum ex antiquis restitutimus, ut est impressa: nam in vulgaris perperam legebatur. Joan. 12. d C. 55. e Cap. 7. eod. tit. in 4. comp. f Pro voce, concilio, que est in antiquis omnib. Cod. in antiqua comp. ponitur capitulo, quod non est in ptna: nam generales Monachorum conventus Capitulo vulgo dicuntur. g de materia hujus tit. vid. Concil. Trident. Seff. 25. tit. de regularib. h vid. B. Thom. 2. 2. qu. 189. art. 3. & Cons. Trid. infra citatum.

C A P. II.

Impubes monasterium ingressus post annum a parentibus revocari non potest. h. d. primo. Pubes per vim ingressus, post annum exire, vel a parentibus revocari non potest. h. d. secundo. Abbas Siculus.

Ex eodem.

Si quis a ante annos legitimos tonsuratus est sine consensu parentum suorum, si parentes ipsius intra annum non reclamaverint ad Principem, aut proprium Episcopum, vel ad missum dominicum, in clericatu permaneat. Si vero post legitimos annos per vim b Clericus factus est, & nec ipse, nec parentes eius intra annum ad membratas personas reclamaverint, in clericatu permaneat, sicut is, de quo superius dictum est.

C A P. III.

Clericus secularis uens habitu, & nomine monachali, cogitur, ut fiat Monachus, vel ab hoc desistat.

Ex Concilio Toletano.

Ut Clerici, qui se fingunt habitu, & nomine Monachos, decimas solvere tenentur, si de illis possessionibus prius solvabantur decimas.

C A P. IV.

Novitiae, que sponte se ingerit actibus Professorum, per hoc censentur Professi. h. d. & est casus multum notabilis.

Ex Concilio Arlaren. e

VIdua si sponte velum conversionis, quamvis non sacrum sibi imposuerit, & in Ecclesia inter velatas oblationem Deo obtulerit, velit nolit sanctimonie habitum ulterius habere: licet sacramento firmare velit, eo tenore velamen sibi impoluissse, ut deponere posset.

C A P. V.

Monachus temere ad aliud monasterium transire, vel pecuniam habere non potest.

Gregorius Anthemio Subdiacono. (an. 600.)

Joannes frater: [G. inf. i.] Præsenti iussione tibi manda-mus, ut ne quem Monachum de monasterio in monasterium temere migrare liceat, nec eorum aliquem pecuniam quicquam habere. Sed si hoc præsumperit, monasterio, in quo ab initio conversatus est, sub Abbatis sui regula competenti coercitione reddatur.

C A P. VI.

Ubi est dura congregatio, vel religio, requiritur in profiente plena pubertas, scilicet tempus 18. annorum: h. d. habitu respectu ad mentem litera. Et est textus singularis.

Ex Registro Gregorii. f (an. 600.)

Quia in insulis dura est congregatio Monachorum, pueros in eorum monasteriis ante 18. annum suscipi prohibemus.

C A P. VII.

Si Cisterciensis sine licentia sui Abbatis ad aliud monasterium transit, ad proprium monasterium regredi cogitur.

Alexander III. Archiepiscopus, & aliis Ecclesiarum

Prælatis, per Galliam g constitutis.

[an. 1170.]

Non est vobis dubium: [G. inf. i.] Universitatè vestre mandamus, quatenus Monachos, vel Conversos Cisterciens. ordinis, post professionem sine licentia Abbatum suorum, per Episcopatus vestros recipi nullatenus permitatis. Et si qui ex eis, sine licentia Abbatum suorum, de monasterio exire præsumperint, & commoniti celeriter non redierint, eos regredi compellatis. (i. Aut

a Burch. l. 8. Decr. c. 3. Ivo p. 7. c. 26. b Vide Conc. Trid. Seff. 25. tit. de regul. c. 19. c aut. d aut. e al. Aurelian. sed habetur in Conc. Tribur. c. 25. refert. Burch. l. 8. c. 36. Ivo p. 7. c. 55. & c. 6. eod. t. in 1. comp. quib. locis alii Concilii tributur, sed fortassis non recte. f. l. 1. epist. 48. ad Antemium, ut refert. Grat. 20. q. 1. c. quia autem. & c. 1. eod. tit. in 1. compilat. g in Gallia.

[i] Aut incertum, quomodo fratres religiosi Cisterciens. ordinis ea religione permaneant, & virtute, quod ex institutio-ne primum prædecessorum nostrorum his, qui in eorum monasteriis professionem faciunt, sine Abbatis sui licentia prohibe-tur de claustro discedere, & discedentes in aliis monasteriis recipi. Inde est, quod nos eandem constitutionem non solum amicam religioni, sed etiam consonam rationi solite conser-vare volentes.]

C A P. VIII.

Professio fasta ante XIV. annum non obligat: post XIV. ve-ro si fit per susceptionem habitus Professorum, etiam non obli-gat, nisi detur perseverantia tridui.

Idem Magistro F. Croitaten, a Canonico.

(an. 1170. in Hispaniam.)

Ad nostram noveris b audientiam pervenisse, quod Ere-mita de Montefolio quosdam pueros seduxerunt in tantum, quod quidam suasionibus eorum assensum preben-tes, statim religionis habitum in ipsorum monasteriis suscep-erunt, quorum unus D. nomine statim penituit, quod habitum induisset: [G. inf. i.] Quocirca mandamus, quatenus si constiterit, quod præfatus T. ante consummationem XIV. anni suscepit habitum deposuerit, aut si post XIV. annum habitum ipsum sine probatione suscepit, & intra triduum deposuerit, eum ab impietione prædictorum Eremitarum denuncies abolutum: & eam, quam, postquam exivit, juravit accipere in uxorem, libere posse traducere, si alia & causa rationabilis non obsistat d.

(i) Id quod fecerat, suis parentibus intimavit, qui ad locum ipsum more postposita accedentes, eum inde traxerunt, & cum non stetisset ibi, nisi per unam noctem tantummodo, sicut accepimus, præfati Eremitæ, & quidam alii non permittunt eum quandam puellam ducere in uxorem, quam ipse juravit in uxorem ducere, & sicut dicitur, despontavit.)

C A P. IX.

Qui recipit habitum Professorum, ubi distincti sunt habi-tus, compellitur ibi, vel alibi esse religiosus: sed si recipit habitum Novitiorum, potest ad seculum redire.

Idem Eliensi Episcopo. (an. 1180.)

Super eoe, quod quæstum fuit de Clericis, qui religionis habitum suscep-erunt, & ante professionem ad priorem statum sunt reversi: respondemus, quod si austeriorum reli-gionis, ad quam migrasse noscuntur, servare noluerint, ad minorem religionem sunt cogendi transire: nec amplius in Ecclesia secularibus debeat assumi: ne contra votum, quod Domino fecerunt, venire probentur. Verum si ante suscep-ut hujusmodi habitum in probatione positi recede-re voluerint, secundum regulam B. Benedicti non vide-nur prohiberi ad priorem statum redire, quæ videtur præ-cipere, ut in eadem veste, in qua veniunt, revertantur.

C A P. X.

Canonici regularis potest effici Monachus, si religio, ad quam transit, est strictior sua: alias secus.

Idem Ambianen. Episcopo. (an. 1180.)

Sane de Canonico f, qui in Ecclesia Aromaten. profes-sionem fecerat, & fugerat ab eadem, in Monachum a quodam Abbatе recepto: id tuæ fraternitatè significamus, quod si locus, ubi nunc permanet, majoris religionis, quam Ecclesia Aromaten. existat g, ipsum in eodem loco cum pura conscientia remanere permitas, alioquin eum ad priorem Ecclesiam redire compellas.

C A P. XI.

Vale profecto facta sine susceptione habitus religionis.

C A P. XII.

Minor XIV. annis profecto non obligatur religioni, nisi factus major ratus habuerit.

Idem Beluacen. Episcopo. (an. 1180.)

Significatum est a nobis: [G. inf. i.] Mandamus, quatenus si inveneris, quod G. non fuisset a parentibus oblatus, & intra XIV. annum facti voti penitentis a religione re-cesserit, ab illo voto professio, quod fecit, denuncies abolutum. Si autem a parentibus fuerit oblatus, seu XIV. annum compleverit, cum religionem intravit, seu post decimquartum annum professionem a se prius factam, ratam habuerit: eum ad eandem, vel ad aliam religio-nem transfere compellas.

(i) Et pro certo monstratum, quod G. nondum incipiens esse XIV. annorum timore magistri, qui eum literis eruditus, habi-tum religionis apud Ecclesiam de Russi suscepit, & inde sicut puer infra annum recessit, & per seculi vanitatem iam sex annis, & eo amplius vagabundus discurrit. Unde quoniam hu-jus rei veritas nobis non constat, f. t. per Apost. f. p. p.)

C A P. XII.

Si filia minor XII. annis a parentibus monasterio tradita, major facta sponte veletur, ad seculum redire non potest.

Clemens III. (an. 1190.)

Cum b virum: (G. inf. i.) Utrum ea, quæ intra discre-tionis annos a parentibus monasterio tradita, habi-tum religionis induens, benedictionem accepit, & exiens postmodum se cuidam militi copulavit, ad monasterium redire cogatur: Consultationi tuae taliter respondemus, quod cum juxta Concilii Toletani censuram Monachum aut paterna devotio, aut propria professio faciat: quic-quit horum fuerit allegatum d, tenebit, revertendi ad seculum adiuto penitus interdicto. Non enim videtur illa monastica professionis a se posse jugum excutere, cum eam non constet evidenter contradixisse, cum benedictio-nem accepit, quam non nisi in etate discretionis recipiunt, quæ velantur, præfertim si ratihabitione secuta e (est) eam quandoque contradixisse constiterit) quod ante gestum fuerat, roboretur. Nec obloquitur, quod de præ. nostr. Leonis Papæ constitutione per contrarium sensum sumi-tur f, ut pueræ, quæ coæcta parentum imperio virgin-iatis habitum suscep-erunt g, ipsum possint sine prævaricatione deserere: cum de ea recte h possit intelligi, quæ in etate nubili noscitur constituta, tunc enim quia libe-rum habet arbitrium, in electione propositi sequi paren-tum non cogit voluntatem.

(i) Te prudentem noverimus, & discretum, & si in aliquibus dubitis, consilium a nobis sollicitudine pastorali requiris, & tibi de jure canonico, quod possumus, respondemus, & pruden-tiam tuam dignis in Domino laudibus commendamus. Qua-risti siquidem tua nobis inscriptione proponere.)

C A P. XIII.

Vale profecto facta sine susceptione habitus religionis.

Idem. [an. eod.]

Porrectum i nobis ex parte tua petitum continebat, quod I. Canonicus Archeronitus infirmitate grava-tus, votum, ut fieret Monachus, se asserit emissus: unde metuens, ne voto decederet non completo, junctis manibus tibi se reddidit in Monachum, & in fratrem: [G. inf. i.] Inquisitioni tuae taliter respondemus, quod

cum

a C. 11. eod. t. in 1. comp. & post Conc. Lat. p. 50. c. 10. b. C. 3. eod. tit. in 2. comp. c id est, Conc. Tol. IV. c. 48. d alligatum. b post Conc. Lat. p. 21. c. 1. & C. 8. cod. tit. in 1. comp. c aliquæ. d obstat. e C. 9. cod. tit. in 1. comp. & post Conc. Lat. sub Alexan. III. p. 21. c. 2. f. C. 10. eod. tit. in 1. comp. & post Conc. Lat. p. 50. g. 29. g existit.

e sequenti. f assuntur. g receperunt. h Dicitio, recte, deest in

vetusiorib. i C. 4. eod. tit. in 3. comp.